

Analýza výkonnosti srovnatelných správních obvodů obcí s rozšířenou působností v jednotlivých oblastech s využitím benchmarkingu

ORP Klatovy

Zpracovatel:
Odborný tým Projektů

Tento výstup byl financován z prostředků ESF prostřednictvím Operačního programu
Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR.

*Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních
obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)*

Úvod

Benchmarking představuje jednu z klíčových aktivit projektu Podpory meziobecní spolupráce. Výsledky benchmarkingu přináší důležitá východiska pro tvorbu strategií území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (dále jen SO ORP) a měly by být zohledněny v debatách o dalším rozvoji území ve vztahu k vybraným veřejným službám v oblastech školství, odpadového hospodářství a sociálních služeb.

Využití benchmarkingu je **spojené s analýzou dat** reprezentujících posuzované SO ORP. Shromážděná data pro vybrané indikátory nenesou bez provedení analýzy žádnou informační hodnotu.

Základem analýzy je uspořádání dat do logických celků a do souvislostí s tou oblastí, kterou chceme za pomoci benchmarkingu řešit. Dalším předpokladem analýzy je porovnávat porovnatelná data (např. srovnatelné SO ORP). Cílem vyhodnocování dat je pak **určení rozdílů (mezer) mezi vlastní výkonností a výkonností ostatních SO ORP**. Způsob vyhodnocení těchto rozdílů je již v rukou posuzovatele (analytika) - hodnoty dat za naše a další srovnatelná SO ORP lze např. uspořádat do tabulky, znázornit prostřednictvím grafu, nebo v neposlední řadě využít statistického zpracování dat). Tedy podstatou je určení:

- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru nejlepší organizace,
- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru naše organizace,
- jaký je rozdíl mezi těmito hodnotami ukazatelů.

Vedle toho lze data porovnávat s průměrnou hodnotou daného ukazatele v kraji nebo několika srovnatelných SO ORP. Průměrná hodnota bývá nejčastěji vyjádřena aritmetickým průměrem nebo tzv. mediánem (prostřední hodnota uspořádané číselné řady).

1. Základní charakteristika správního obvodu a metodika analýzy

SO ORP Klatovy se nachází v Plzeňském kraji jižně od Plzně a tvoří 1 z 15ti správních obvodů (dále jen SO) tohoto kraje, jehož stručná charakteristika je dána následujícími údaji:

- do SO spadá celkem 44 obcí (4. nejvyšší počet kraje);
- v dotčeném území žije 3. nejvyšší počet obyvatel - celkem 50.751 obyvatel, z toho 22.424 v jádrovém městě;
- rozlohou přes 906 km² 2. největším obvodem (po SO ORP Tachov).

Tabulka 1: Komparace SO ORP v Plzeňském kraji

Území SO ORP	Počet obcí	Počet obyvatel SO ORP	Počet obyvatel jádrové obce	Rozloha ORP v km ²
Klatovy	44	50751	22424	906
Nýřany	54	53949	7126	628
Horšovský Týn	18	14276	4984	289
Blovice	19	11759	4153	223
Domažlice	58	40296	11104	763
Horažďovice	20	12010	5526	259
Kralovice	44	22283	3502	659
Nepomuk	26	11713	3804	309
Plzeň	15	185275	167472	261
Přeštice	30	22203	7214	271
Rokycany	68	47770	14013	575
Stod	24	22774	3705	259
Stříbro	24	16901	7830	431
Sušice	30	24579	11270	781
Tachov	27	36148	12595	948
Průměr za kraj	33	38179	----	504

Pro benchmarkingové srovnání a formulování podstatných závěrů jsou důležité zejména hodnoty ukazatelů, které se výrazně odlišují od ostatních porovnávaných subjektů, tj. SO ORP. Proto bylo pro vzájemné srovnání použito více kritérií, aby byly zjištěny a vyzdvíženy významné diference v relevantních oblastech. Benchmarkingové srovnání bylo tedy provedeno jednak v porovnání s ostatními SO ORP Plzeňského kraje a dále pak ve srovnání s podobně velkými SO (měřeno počtem obcí SO a počtem obyvatel):

- SO ORP s počtem obyvatel v intervalu 48. 000 až 54.000 obyvatel (celkem 9 srovnatelných SO ORP: Boskovice, Vyškov, Písek, Cheb, Nový Jičín, Nýřany, Kutná Hora, Havlíčkův Brod, Uherský Brod);
- SO ORP s počtem obcí ve správním obvodu 43 až 45 obcí (celkem 5 srovnatelných SO ORP: Blansko, Prachatice, Olomouc, Kralovice, Telč).

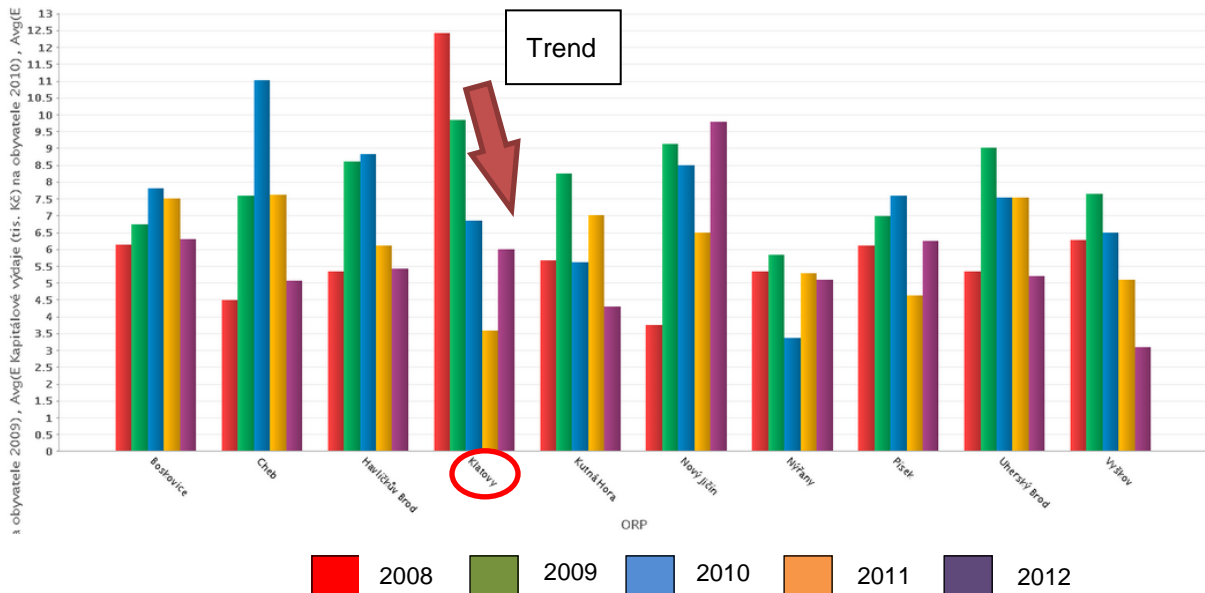
2. Ekonomická výkonnost

Mezi ekonomickými ukazateli je zajímavé se u SO ORP Klatovy blíže podívat na **úroveň kapitálových výdajů na obyvatele**, která byla sledována mezi lety 2008-2012. Jejich výše odráží investiční akce obvodů. Klatovský obvod zaznamenával jejich klesající tendenci od počátku sledovaného období. Snižování kapitálových výdajů bylo velmi dynamické, což lze dokázat porovnáním hodnoty z roku 2008 – 12,41 tis. Kč/obyv./rok a hodnoty v roce 2011 – 3,59 tis. Kč/obyv./rok. Zatímco tedy na počátku sledovaného období (v letech 2008-2009) vykazoval klatovský obvod nejvyšší hodnoty parametru ve skupině SO, v roce 2011 již měl nejnižší úroveň mezi vybranými obvody. Přes výrazné snižování výše kapitálových

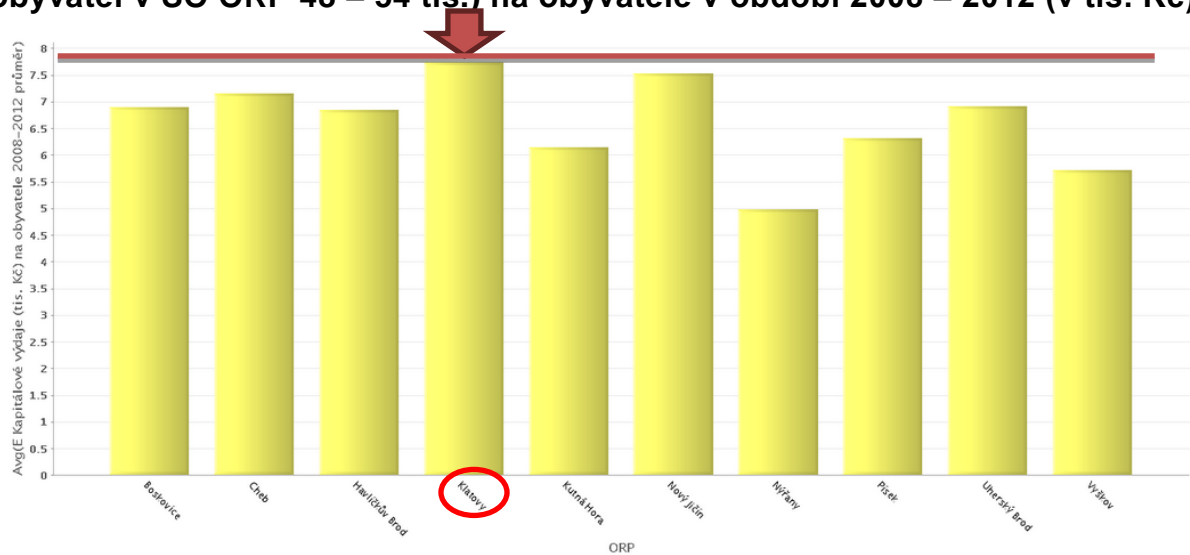
Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)

výdajů, má SO ORP Klatovy nejvyšší průměr ukazatele za roky 2008-2012 ve skupině (7,73 tis. Kč/obyv./rok). Viz obrázky 1 a 2.

Obrázek 1: Kapitálové výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 48 – 54 tis.) na obyvatele v období 2008 – 2012 (v tis. Kč)

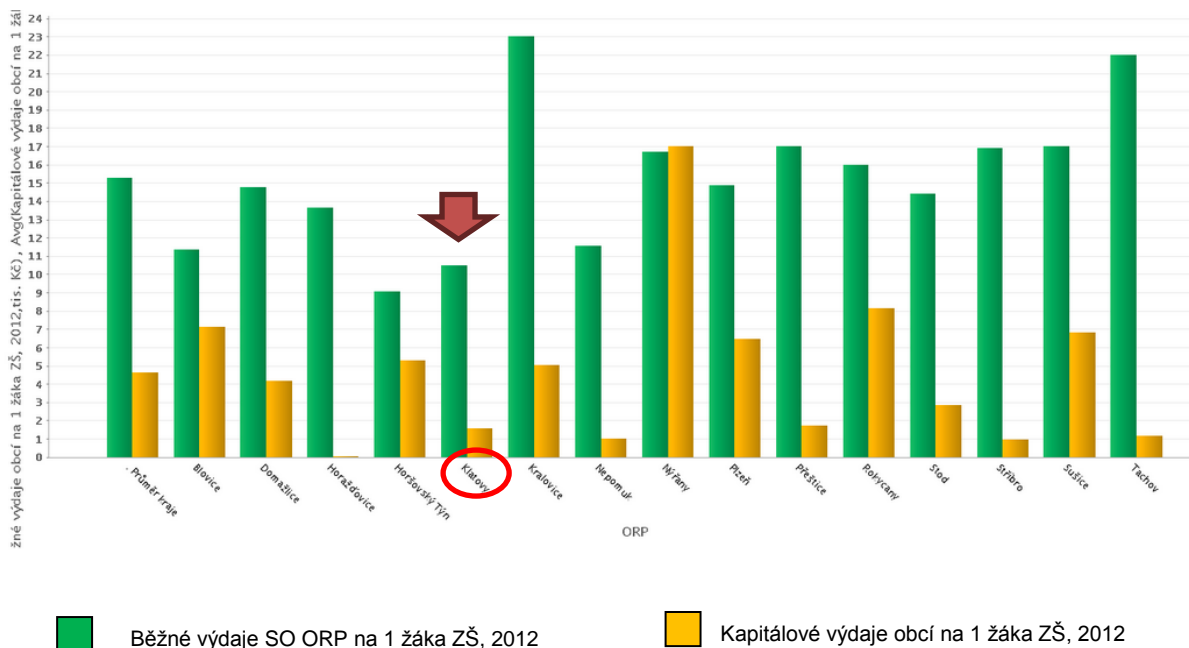
Obrázek 2: Průměrné kapitálové výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 48 – 54 tis.) na obyvatele v období 2008 – 2012 (v tis. Kč)

3. Předškolní a školní vzdělávání

V oblasti předškolního a školního vzdělávání zaujme v případě SO ORP Klatovy zejména porovnání **běžných a kapitálových výdajů na žáky základních škol**. Oba parametry jsou v rámci Plzeňského kraje 1 z nejnižších – jak běžné výdaje s hodnotou 10,46 tis. Kč na žáka, tak kapitálové s hodnotou 1,55 tis. Kč na žáka.

Obrázek 3: Běžné a kapitálové výdaje vybraných SO ORP (kritérium: SO ORP Plzeňského kraje) na žáka ZŠ (v tis. Kč)

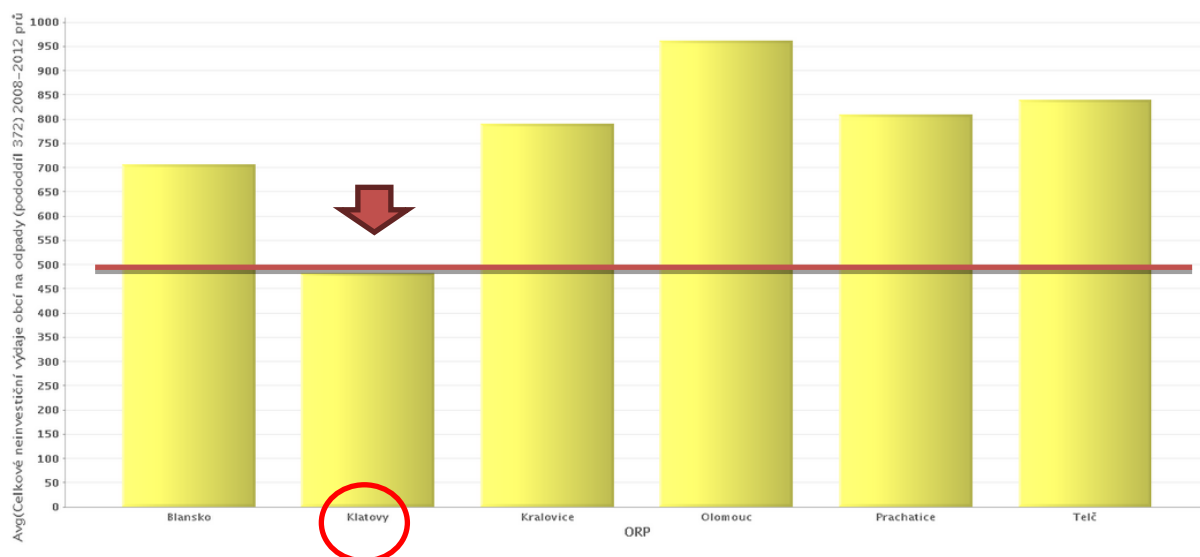

Obdobná situace nastává i při aplikaci dalších kritérií, např. počtu obcí či počtu obyvatel SO. I v těchto skupinách jsou hodnoty běžných a kapitálových výdajů na žáky základních škol nejnižší či 2. nejnižší.

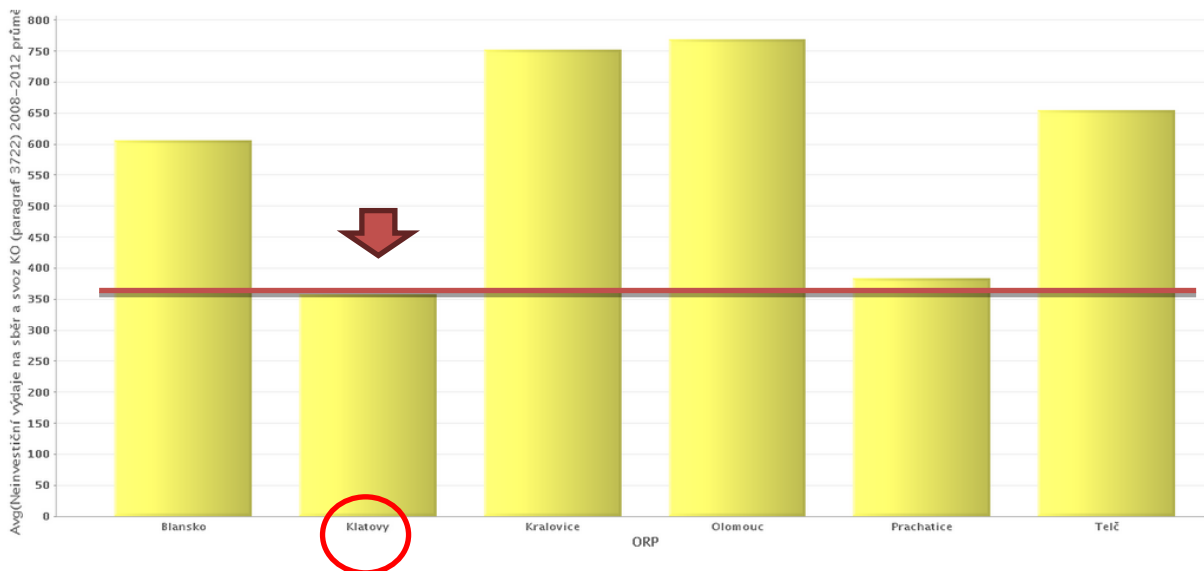
4. Odpadové hospodářství

V oblasti odpadového hospodářství je vhodné u SO ORP Klatovy zmínit srovnání **celkových neinvestičních výdajů na odpady a neinvestičních výdajů na sběr a svoz KO**, jejichž průměrné hodnoty byly za sledované období nejnižší mezi skupinou porovnávaných SO ORP: ca 481 Kč/obyv./rok, respektive 358 Kč/obyv./rok. Jelikož mají tyto náklady po celé období stabilní výši hodnot, lze podle nastaveného trendu předpokládat, že v budoucnu budou klatovské výdaje na obyvatele mezi vybranými SO ORP nadále nejnižší. Viz obrázky 4 a 5.

Obrázek 4: Průměrné celkové neinvestiční výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obcí v SO ORP 43 – 45) na odpady (v Kč/obyv./rok) v období 2008-2012

Obrázek 5: Průměrné neinvestiční výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obcí v SO ORP 43 – 45) na sběr a svoz komunálního odpadu v období 2008 – 2012 (v Kč/obyv./rok)

Obdobná situace nastává i při porovnání hodnot těchto parametrů v rámci kraje. I v této skupině SO ORP jsou hodnoty klatovského obvodu nejnižší.

Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)

5. Závěrečné shrnutí

SO ORP KLATOVY	
základní charakteristika	<p>SO ORP Klatovy je v Plzeňském kraji:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2. největší z hlediska rozlohy • z hlediska počtu obyvatel je 3. největší • spadá do něj 4. největší počet obcí
ekonomická výkonnost	<ul style="list-style-type: none"> • dynamické snižování kapitálových výdajů na obyvatele v letech 2008-2011, přesto měl obvod nejvyšší hodnoty ukazatele v letech 2008-2009 ve skupině SO
předškolní a školní vzdělávání	<ul style="list-style-type: none"> • 1 z nejnižších či dokonce nejnižší hodnoty běžných a kapitálových výdajů na žáky ZŠ
odpadové hospodářství	<ul style="list-style-type: none"> • nejnižší dosažená úroveň celkových neinvestičních výdajů na odpady a neinvestičních výdajů na sběr a svoz KO

Použité zdroje: Ministerstvo financí ČR
Český statistický úřad